

NGƯỜI CÁN BỘ CHÍNH TRỊ VÀ VẤN ĐỀ XÂY DỰNG CÁC TẬP THỂ QUÂN NHÂN

Ngô Minh Tuấn

Học viện Chính trị quân sự.

Đối tượng lãnh đạo quản lý của người cán bộ chính trị (CBCT) không chỉ là từng quân nhân cụ thể mà còn là các tập thể quân nhân. Lãnh đạo quản lý các tập thể quân nhân đòi hỏi phải tuân theo những cách thức riêng, trên cơ sở hiểu rõ đặc điểm tâm lý xã hội của từng loại tập thể, qui luật và cơ chế của các hiện tượng tâm lý xã hội diễn ra trong tập thể mà tìm ra những biện pháp tâm lý xã hội phù hợp. Trên thực tế, việc nghiên cứu, khám phá trong đời sống tâm lý cá nhân đã hết sức khó khăn thì với tâm lý tập thể càng trở nên khó khăn hơn. Tuy nhiên, việc nắm chắc các kiến thức của tâm lý học xã hội sẽ giúp người CBCT có những cơ sở khoa học để lãnh đạo quản lý các tập thể quân nhân có hiệu quả.

Điều đáng chú ý là đầu vào của các tập thể quân nhân hiện nay rất đa dạng về thành phần với những đặc điểm tâm lý khác nhau. Thống kê ở một số đơn vị quân đội cho thấy, số quân nhân ở nông thôn là 80,5%; thành thị là 17,2%; công chức 1,1%; người thiểu số 1,2%. Như vậy, phần đông quân nhân hiện nay vẫn là nông dân, mang những nét điển hình của tâm lý nông dân. Trong tâm lý của họ, mặc dù có các nét tích cực cần khuyến khích phát triển như chất phác, cần cù, chịu khó, có khả năng chịu đựng được gian khổ, khó khăn... nhưng vẫn tồn tại không ít các nét tiêu cực cần kiên quyết khắc phục như thói quen làm việc tùy tiện, cầu thả, dễ thỏa mãn... Đây là các nét tâm lý không phù hợp với đặc điểm hoạt động của tập thể quân nhân, với quá trình hình thành các thao tác kĩ thuật quân sự.

Tập thể quân nhân là môi trường xã hội gần gũi, tác động mạnh mẽ và trực tiếp tới sự hình thành và phát triển nhân cách quân nhân. Môi trường ấy chủ yếu được tạo nên bởi các cách thức giáo dục và tổ chức hoạt động chung trong tập thể. Tuy nhiên, hiện nay một số tập thể quân nhân vẫn chưa thực sự đóng vai trò là môi trường xã hội thu nhỏ có những tác động tích cực đến quân nhân. Các tác động tiêu cực từ ngoài xã hội vẫn xâm nhập vào tập thể, làm thoái hoá, biến chất một số cá nhân, làm cho sự cố kết giữa các thành viên bị lỏng lẻo. Sự đoàn kết xuôi chiều, thấy đúng không dám ủng hộ, thấy sai không dám đấu tranh vẫn tồn tại trong tập thể. Cách thức giáo dục và tổ chức hoạt động phụ thuộc rất lớn vào đội ngũ cán bộ chỉ huy, lãnh đạo của tập thể, trong đó vai trò của các CBCT có một ý nghĩa quan trọng. Chủ tịch Hồ Chí Minh từng chỉ rõ: “Tư cách của chính trị viên có ảnh hưởng rất quan trọng đến bộ đội, người chính trị viên tốt thì bộ đội ấy tốt. Người chính trị viên không làm tròn nhiệm vụ thì bộ đội ấy không tốt”. Trên thực tế hiện nay, tinh thần trách nhiệm của một bộ phận CBCT còn thấp, tâm tư duy lý luận chưa cao, năng lực giáo dục thuyết phục hạn chế, thiếu sự nhạy cảm trong nắm bắt tâm lý quân nhân, không có kỹ năng trong định hướng, điều khiển và xây dựng các hiện tượng tâm lý xã hội trong tập thể... là những nguyên nhân góp phần làm cho việc xây dựng các tập thể quân nhân không đạt được hiệu quả như mong muốn.

Như vậy, trong xây dựng các tập thể quân nhân hiện nay, có những điều kiện thuận lợi nhưng cũng nảy sinh không ít khó khăn, đòi hỏi các cán bộ chỉ huy lãnh đạo, trong đó có các CBCT, phải tìm ra những cách thức tác động có hiệu quả hơn tới từng con người và nhóm xã hội, để có thể liên kết họ trở thành tập thể vững mạnh, nâng cao sức chiến đấu của tập thể, hoàn thành tốt nhất các nhiệm vụ được giao. Ngày nay, việc thiết lập trở lại chế độ chính uỷ, chính trị viên trong quân đội chắc chắn đòi hỏi các CBCT phải phát huy tốt hơn vai trò của mình trong xây dựng quân đội nói chung và xây dựng các tập thể quân nhân nói riêng.

Để xây dựng các tập thể quân nhân hiện nay, người CBCT cần quan tâm tới những vấn đề sau:

- Chú trọng giải quyết hài hoà các quan hệ lợi ích trong tập thể. Đây là cơ sở để tạo nên sự thống nhất mục đích hoạt động giữa các quân nhân. Bởi khi các mối quan hệ lợi ích được giải quyết tốt, quân nhân sẽ tự nguyện, tự giác chấp nhận mục đích chung mà tập thể đã xác định, tập thể nhanh chóng tạo nên sự thống nhất về nhận thức, tình cảm, ý chí.

- Hình thành những thói quen hoạt động phù hợp với tập thể, với môi trường quân sự. Được sự giáo dục của xã hội, nhà trường, gia đình, người thanh niên khi bước chân vào quân đội cũng đã có một số thói quen tốt, phù hợp với hoạt động quân sự. Tuy nhiên, họ cũng mang theo rất nhiều thói quen không

phù hợp với hoạt động quân sự. Giáo dục, rèn luyện trong các tập thể quân nhân là quá trình tiến tới dần dần hình thành những thói quen phù hợp. Từ những việc tưởng chừng rất nhỏ như gấp chăn, màn, sắp xếp ba lô, những động tác theo đòi hỏi của điều lệnh nội vụ và điều lệnh kỷ luật, đều phải chú ý rèn luyện cho quân nhân. Điều đó không chỉ tác động tới hình thành các thói quen hành vi cá nhân mà còn hình thành ý thức, trách nhiệm vì hoạt động chung của tập thể, vì người khác. Cần thấy rằng, sự hình thành thói quen của quân nhân phụ thuộc rất lớn vào khả năng tự giáo dục, tự rèn luyện của bản thân quân nhân và tác động của các cán bộ chỉ huy lãnh đạo tập thể. Nếu quân nhân ý thức rõ những đòi hỏi của tập thể, của hoạt động quân sự, có nhu cầu, thái độ đúng đắn với hoạt động quân sự; cán bộ duy trì nghiêm túc, chặt chẽ trật tự nề nếp trong hoạt động và nêu cao vai trò gương mẫu thì sẽ tác động có hiệu quả tới hình thành thói quen của quân nhân. Cũng rất cần thiết ở cán bộ, nhất là CBCT thái độ kiên trì trong giáo dục, bởi hình thành thói quen tốt, khắc phục thói quen xấu là cả một quá trình.

- Phát triển tinh thần hợp tác, tương trợ, giúp đỡ lẫn nhau, xây dựng lối sống cởi mở, thân thiện, luôn quan tâm tới người khác. Đây là những phẩm chất quan trọng trong cuộc sống và hoạt động của tập thể quân nhân. Hơn bất cứ một tập thể nào ngoài xã hội, tính chất đặc biệt của hoạt động quân sự đòi hỏi quân nhân phải luôn gắn mình vào tập thể, hoà mình vào tập thể, thậm chí trong những trường hợp cần thiết sẵn sàng hi sinh cả tính mạng của mình vì nhiệm vụ, vì tập thể. Cần phải đấu tranh, lên án và kiên quyết loại bỏ ra khỏi cuộc sống, hoạt động tập thể những biểu hiện của lối sống cá nhân, vị kỷ.

- Chủ động thiết lập mối quan hệ tích cực với các đơn vị bạn, với chính quyền và nhân dân khu vực đóng quân, tham gia có hiệu quả vào các hoạt động chính trị xã hội nhằm tận dụng những tác động tích cực từ phía xã hội tới việc xây dựng tập thể.